



Album *Thời gian để yêu* chưa xong, Đỗ Bảo đã bắt tay vào một dự án mới: làm nhạc new age trên chất liệu dân tộc - cộng tác với nghệ sĩ đàn tranh Việt Nam ở Mỹ - Võ Văn Ánh. Học nhạc năm 14 tuổi, 16 sống tốt bằng việc đánh đàn, 18 tuổi suy giảm thính giác đã tưởng phải bỏ nghề, 20 tuổi được biết đến với Bức thư tình đầu tiên, bỏ ra 2 năm để cùng các cộng sự làm Nhật thực... Ở tuổi 30, Đỗ Bảo là một trong số ít các nhạc sĩ Việt Nam có ý thức “đi trên 2 chân”: vừa làm ca khúc, vừa làm khí nhạc và đều hướng đến đại chúng

“Bây giờ đã đến lúc để yêu, để rong chơi, để sống cuộc sống của mình, cho mình hơn”, Đỗ Bảo như đọc lại lời của bài hát *Thời gian để yêu*. “Mình cứ lao vào cuộc sống to rộng, trong khi nhiều cuộc sống rất nhỏ thôi, mình đã đến với nó đâu! Chẳng hạn một giọt nước, một sợi tóc cũng là một cuộc sống...”. Một chiều ngồi bên ban-công nhìn ra phía sông Hồng, đầy mây, Bảo đã viết *Mây* - một cuộc sống khác của những giọt nước. Cứ như thế, người nghe không bị đưa đi quá xa nhưng một quãng đủ xa để nhìn ngắm lại và yêu hơn đời sống.

ĐỖ BẢO: ĐÔI KHI THẤY ÂM NHẠC VÔ NGHĨA

Gặp Đỗ Bảo mấy tháng trước, đang trong giai đoạn sáng tác cho *Thời gian để yêu*. Anh than: “Rất ít khi tôi thấy một cái gì hay. Lâu lắm mới thấy một cái gì kéo mình ngồi bệt xuống để nghe”. Những thứ Bảo đang nghe không có gì hiếm có, chỉ là những bản jazz dịu nhẹ của Norah Jones, Diane Krall, cả thứ nhạc xưa của Carpenters... Những thứ nhạc rất hợp cho việc thư giãn sau giờ làm việc. “Mình lắng nghe một cách cẩn thận nhưng mình cũng hoang mang không biết chúng có giữ chân được người khác không”. Chắc hẳn anh đã phải cân nhắc nhiều khi cho ra *Thời gian để yêu*. Và có lẽ Đỗ Bảo đã tìm ra một đáp số đúng: nhạc êm dịu lúc nào cũng có nhiều người nghe. Đợt đầu, 2.000 đĩa được đưa ra sạp. Vậy nhưng chỉ sau 2 ngày, các đại lý đã gọi thêm hàng.

Ai gặp nhạc sĩ trong những tuần cuối cùng để hoàn tất *Thời gian để yêu* sẽ thấy một gương mặt bợt bạt, nếp gấp hằn bên khoé miệng, tóc râu lởm chởm, có người còn miêu tả là “dáng đi không vững”. Hai tháng không ngủ, “vật vờ trong sáng khoái” - Bảo miêu tả. Vốn mang tiếng cầu toàn, toàn bộ phần sáng tác, phối khí, thu âm và mix, anh đều tự tay làm.

“Đa phần các nhạc sĩ phải sắp xếp phải đầu tranh kinh lắm. Tôi cũng thế”, Bảo tâm sự. “Mình vẫn phải lo kiếm sống, cũng phải vị trí xã hội, nghề nghiệp, mà vẫn phải có ước mong, vẫn phải ra sản phẩm. Thì mình phải phân tâm rất kinh: Lúc nào làm cái gì”. Nghĩa là mỗi ngày, Bảo chia ra chẳng hạn: 3 tiếng nghĩ đến việc cho học sinh thi thế nào (Đỗ Bảo hiện là giảng viên ĐH Nghệ thuật Quân đội), 3 tiếng nghĩ đến việc làm album cho ca sĩ, 3 tiếng cho việc của mình, 3 tiếng cho gia đình... “Được cái mình cũng say mê nên cảm thấy mình vẫn trụ được với cường độ như thế. Hôm qua than phiền với vợ, anh chỉ muốn 1 tháng không phải nghĩ gì, chỉ cứ đi thôi”. Nhân một cuộc vận động sáng tác, Bảo có 2 ngày ra khỏi Hà Nội. “Bình thường ở nhà nó cứ căng thế này. Đi ra ngoài nó chùng xuống, nó cứ buồn ngủ, thích lắm! Cái đĩa của mình chỉ có 2 - 3 tháng như thế thôi thì xong ngay!” Trên thực tế, bốn năm sau khi giương Cánh cung, đĩa thứ hai của anh mới xong.

Cũng độ 4 năm trước, nhạc sĩ Đỗ Bảo và đạo diễn âm thanh Nguyễn Nhất Lý (ở Pháp về) cùng chung tay

mở công ty và cho ra lò dự án hòa nhạc dân tộc- đương đại Gió bình minh. Công ty nay đã giải thể. "Gió bình minh không tồn tại nữa mà nó sẽ sinh ra 2 cái gió khác," Bảo nói. "Anh Lý có mục tiêu lớn hơn về văn hóa, đồng nghĩa với mộng lung hơn, khó khăn hơn. Mục tiêu như thế, tôi chưa chạm tới, mà tôi cũng không nghĩ mình muốn chạm tới. Mình thực tế hơn... Đây là sự thất bại của một dự án mà mình cũng tâm huyết". Nhưng Bảo cũng khẳng định sẽ đến lúc dừng lại những phác thảo trong Gió bình minh. "Còn bây giờ là lúc mình cứ đang phải ấp ủ. Tội tình rồi, năng lực của người viết cố gắng loanh quanh đến tầm 40 - 45. Thật đấy! Chẳng quá được đâu... Mình nên làm sao trồng cấy các thứ từ trước, để đến tầm đấy là lúc thu hoạch, chứ lúc đấy lại ra cuộc đất thì chết!".

Dù sao Đỗ Bảo vẫn có duyên nợ với nhạc dân tộc. Anh hiện đang ở Mỹ tham dự cuộc biểu diễn gây quỹ từ thiện cho trẻ em và người tàn tật của tổ chức VNHELP. Phần hòa tấu nhạc dân tộc do Đỗ Bảo sáng tác sẽ chiếm khoảng 1 tiếng chương trình. Kiểu khai thác chất liệu dân tộc đã có Quốc Trung, Nguyên Lê làm. Đến lượt Đỗ Bảo: "Mình sẽ làm cái có thể vẫn mới lạ nhưng đừng có xa quá. Không đi vào technic hay dọa dẫm gì cả mà nó chỉ... hay thôi. Làm được như thế, tôi nghĩ nó sẽ sống lâu. Ít nhất là giới làm nhạc dân tộc sẽ ủng hộ. Vì đây cũng là sản phẩm do chính những người dân tộc làm ra." Những "người dân tộc" bên cạnh Võ Văn Ánh (đồng sản xuất) là Hồ Nga, Thùy Anh, Thanh Hương - đủ bộ tổ nữ.

Đỗ Bảo: "Hồi mới bước vào âm nhạc, tôi thấy mọi thứ đơn giản lắm. Mình viết theo bản năng- tự nó đã có gì riêng rồi. Mình không dùng lý trí,

không soi xét, suy nghĩ gì nhiều. Nó hay hay không hay - mọi người đánh giá". Và bây giờ: "Bắt tay vào làm việc, mình thấy sao việc phải khác đi với những gì mình đã viết nó khó đến thế. Cảm giác như phải làm một công việc lao động chân tay nặng nhọc..." Theo tác giả thì *Thời gian để yêu* khác Cánh cung theo chiều



hướng đơn giản hơn. "Nếu không có gì mới thì sẽ không ra đĩa", Đỗ Bảo tuyên bố. Nhưng nhạc sĩ trần trụi không phải vì âm nhạc mà là về văn học. Anh không quan niệm ca khúc mà là ca từ phải mới. "Ca từ mới nhiều khi sẽ gợi ý để sinh ra âm nhạc mới. Nhiều khi chính yếu tố văn học quyết định âm nhạc" - Bảo nói.

Có gì mới trong một buổi trưa tháng sáu, hai vợ chồng ngồi bên nhau, trong bản tình ca phát từ đài hàng xóm. Câu chuyện của họ: Đã lâu lắm rồi ta không tới những mặt hồ công viên. Hay mình đã qua thời cuồng nhiệt. Đã lâu lắm rồi anh không viết

những bản tình ca. Chắc cuộc sống chúng mình phẳng lặng... Và khi những bản nhạc bên hàng xóm đã tắt đi, đôi vợ chồng này chợt cảm giác sự yên tĩnh thật là tuyệt diệu. Trong đó, họ lắng nghe những bản tình ca hay nhất về mình... Một quan điểm về sự bình yên. "Mình không đánh đổi những hạnh phúc yên bình đó", Đỗ Bảo nói lên những suy nghĩ khi viết Bài ca tháng Sáu. "Âm nhạc chỉ là những thứ không sờ nắm được, bay trong không gian, vô hình, đôi khi có thể mình thấy nó vô nghĩa. Tại sao mình đánh đổi cuộc sống hiện tại của mình... để lấy cái thăng hoa hư ảo?!"

"Đời sống của mình phẳng lặng yên bình... thì mình phải nói ra điều đấy chứ!" Cho nên Đỗ Bảo không thể nào đi vào nhạc rock chẳng hạn? Trả lời: "Lúc này chịu. Làm một cách máy móc tôi sẽ làm được. Làm cái gì mà mình không thấy nó bám rễ vào đời sống của chính mình, mình cảm thấy không quý. Mình linh cảm, khi mình không có sự gắn bó với nó thì nó sớm chết lả. Có một mối liên hệ nào đó giữa người sáng tác với tác phẩm...".

Bảo thú nhận sự ôm đồm của mình: "Tôi làm cả nhạc dân tộc, cả new age, pop... Nếu Tây là có vấn đề, là không ổn.

Nhưng ở Việt Nam, đa phần nhạc sĩ nào cũng phải thế. Nhưng tóm lại, pop vẫn là cái hợp với con người mình nhất. Những con đường kia mang tính chất thử thách/chơi nghệ nghiệp. Nhạc dân tộc mới lại là con đường dài, đi suốt đời có khi không hết. Mình cứ đi thôi. Bây giờ mình phải lấy ngắn nuôi dài. Những ước mơ quá lớn phải từ từ đã... Bây giờ mình làm nhạc phải cho nhân dân chứ. Không làm nhạc cho nhân dân thì nhân dân cũng chả nuôi mình!".

>> NGUYỄN MẠNH HÀ

ẢNH: BÙI TUẤN